

PÖYTÄKIRJA **Nro 1/2019**

KOKOUSTIEDOT
KOKOUSPAIKKA **Seurakuntakeskus/iso kahvio**
KOKOUSAIKA **Maanantai 7.1.2019 klo 16.30-17.20**

OSALLISTUJAT

Päätöksentekijät:	Ahonen Esko	jäsen	§§ 1-13
	Alähäivälä Kirsi	jäsen	§§ 1-13
	Alatalo Jorma	jäsen	§§ 1-13
	Fali Sirkku	jäsen	§§ 1-13
	Honkanen Erkki	jäsen	§§ 1-13
	Ikonen Eija	jäsen	§§ 1-13
	Jaakkola Anna-Maaria	jäsen	§§ 1-13
	Kesti Mervi	jäsen	§§ 1-13
	Kipinä Suvi	jäsen	§§ 1-13
	Koivukangas Jouni	jäsen	§§ 1-13
	Koivula Marko	jäsen	§§ 1-13
	Kouva Elmi	jäsen	§§ 1-13
	Lantto Marja	jäsen	§§ 1-13
	Lyytikäinen Timo	jäsen	§§ 1-13
	Nikula Veli	jäsen	§§ 1-13
	Perttu Seija	jäsen	§§ 1-13
	Puhakka Suvi	jäsen	§§ 1-13
	Puurunen Terttu	jäsen	§§ 1-13
	Ruokangas Mauno	jäsen	§§ 1-13
	Seppälä Jouni	jäsen	§§ 1-13
	Särkelä Katja	jäsen	§§ 1-13
	Veivo Sointu	jäsen	§§ 1-13
	Viljamaa Mirja	jäsen	§§ 1-13

MUUT OSALLISTUJAT

	Timo Liikanen	kirkkoherra	§§ 1-13
	Maire Puhakka	talouspäällikkö	§§ 1-13

POISSA

-

Alkuhartaus Timo Liikanen; virsi 47:1,2,5, Joh. 8.luvusta

§ 1 KOKOUKSEN AVAUS

Kirkkovaltuuston ensimmäisen kokouksen avasi iältään vanhin valtuutettu Erkki Honkanen, joka johti puhetta, kunnes kirkkovaltuuston puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja oli valittu.

§ 2 KOKOUKSEN LAILLISUUS JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Kirkkovaltuuston kokouksen laillisuuteen liittyvistä kysymyksistä löytyy määräykset kirkkovaltuuston työjärjestyksen 1 §:stä.
Kirkkovaltuuston kutsuu koolle puheenjohtaja tai hänen estyneenä ollessaan varapuheenjohtaja. Jos varapuheenjohtajallakin on este, kutsun antaa kirkkoneuvoston puheenjohtaja.

Kutsun kirkkovaltuuston ensimmäiseen kokoukseen antaa kirkkoneuvoston puheenjohtaja.

Kokouskutsussa on ilmoitettava kokouksen aika ja paikka ja siihen on liitettävä luettelo käsiteltävistä asioista. Kutsu asialuetteloineen on lähetettävä kirkkovaltuuston ja kirkkoneuvoston jäsenille viimeistään viikkoa ennen kokousta sekä pidettävä seurakunnan ilmoitustaululla viikon ajan ennen kokousta.

Esityslista liitteineen ja muut mahdolliset asiakirjat ovat, jollei erityiset syyt ole esteenä, toimitettava valtuutetuille vähintään kolme päivää ennen valtuuston kokousta.

Seurakunnan toimielin on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla.

Kokouksesta on postitettu 18.12.2018 kullekin kirkkovaltuuston ja -neuvoston jäsenelle kutsu esityslistoineen. Kokouskutsu ja asialuettelo ovat olleet seurakunnan ilmoitustaululla 18.12.2018 lukien.

Kokouksen tarkistettu pöytäkirja on yleisesti nähtävänä kirkkoherranvirastossa 10.1.-9.2.2019 viraston aukioloaikoina.

Päätös: Kirkkovaltuusto totesi kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

§ 3 PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALINTA

Kirkkovaltuuston työjärjestyksen 4 §:ssä mainitaan, että kirkkovaltuusto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa tarkastamaan kokouksen pöytäkirjan. Valtuusto voi erikseen päättää, että pöytäkirja tai sen osa tarkastetaan heti.

Jos pöytäkirjantarkastajien suorittamassa tarkastuksessa pöytäkirjan sisällöstä jää vallitsemaan erimielisyys, valtuusto tarkastaa pöytäkirjan tältä osin seuraavassa kokouksessa.

Pöytäkirjantarkastajat ovat yleensä toimineet tarvittaessa myös äänenlaskijoina.

Päätös: Kirkkovaltuusto valitsi pöytäkirjantarkistajiksi Kirsi Alahäivälän ja Jorma Alatalon.

§ 4 KOKOUKSEN TYÖJÄRJESTYKSEN HYVÄKSYMINEN

Asiat otetaan esityslistalle puheenjohtajan määräämään järjestykseen ja käsitellään, jollei valtuusto toisin pääte, esityslistan mukaisessa järjestyksessä.

Asioiden käsittelyn pohjana on kirkkoneuvoston ehdotus.

Päätös: Kirkkovaltuusto hyväksyi yksimielisesti esityslistan päätösehdotuksineen kokouksen työjärjestykseksi.

**§ 5 KIRKKOVALTUUSTON PUHEENJOHTAJAN JA VARAPUHEENJOHTAJAN VAALI
VUOSIKSI 2019-2020**

Kirkkoneuvosto 17.12.2018 § 178

Kirkkojärjestyksen 8. luvun 1 §:n mukaan kirkkovaltuusto valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan toimikautensa ensimmäisen ja kolmannen vuoden ensimmäisessä kokouksessa.

Kirkkoherra ehdottaa:

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto valitsee toimikautensa ensimmäisessä kokouksessaan keskuudestaan

- 1) kirkkovaltuuston puheenjohtajan vuosiksi 2019-2020
- 2) kirkkovaltuuston varapuheenjohtajan vuosiksi 2019-2020

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kirkkovaltuusto 7.1.2019

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto valitsee toimikautensa ensimmäisessä kokouksessaan keskuudestaan

- 1) kirkkovaltuuston puheenjohtajan vuosiksi 2019-2020;
- 2) kirkkovaltuuston varapuheenjohtajan vuosiksi 2019-2020.

Päätös: Kirkkovaltuusto valitsi yksimielisesti

- 1) kirkkovaltuuston puheenjohtajaksi vuosiksi 2019–2020 Esko Ahosen;
- 2) kirkkovaltuuston varapuheenjohtajaksi vuosiksi 2019–2020 Terttu Puurusen.

§ 6 KIRKKOVALTUUSTON SIHTEERIN VALINTA

Kirkkoneuvosto 17.12.2018 § 179

Kirkkovaltuuston työjärjestyksen 1 §:n mukaan valtuuston kokousten pöytäkirjanpitäjänä toimii ja sen muistakin sihteerin tehtävistä huolehtii seurakunnan kirkkovaltuuston valitsema henkilö.

Kirkkoherra ehdottaa:

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto valitsee henkilön, joka toimii pöytäkirjanpitäjänä ja huolehtii kirkkovaltuuston muistakin sihteerin tehtävistä.

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kirkkovaltuusto 7.1.2019

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto valitsee henkilön, joka toimii pöytäkirjanpitäjänä ja huolehtii kirkkovaltuuston muistakin sihteerin tehtävistä.

Päätös: Kirkkovaltuusto valitsi yksimielisesti kirkkovaltuuston kokousten pöytäkirjanpitäjäksi talouspäällikön ja talouspäällikön estyneenä ollessa kirkkovaltuuston sihteerin tehtäviä hoitaa kirjanpitäjä.

§ 7 SUHTEELLISTEN VAALIEN VAALILAUTAKUNNAN ASETTAMINEN VUOSIKSI 2019-2022

Kirkkoneuvosto 17.12.2018 § 180

Kirkkovaltuuston työjärjestyksen 18 §:ssä määrätään, että ensimmäisessä kokouksessa valtuusto asettaa keskuudestaan toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon samalla valitaan kolme varsinaista ja kolme varajäsentä.

Vaalilautakunta valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan. Lautakunta on päätösvaltainen vähintään kahden jäsenen ollessa saapuvilla. Jos lautakunta ei ole päätösvaltainen, valtuusto voi tilapäisesti täydentää sitä suoritettavaa vaalia varten.

Lautakunnalla on oikeus käyttää apunaan asiantuntijoita ja ottaa itselleen sihteeri.

Kirkkoherra ehdottaa:

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto asettaa keskuudestaan toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon se valitsee kolme varsinaista ja kolme varajäsentä.

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kirkkovaltuusto 7.1.2019

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto asettaa keskuudestaan toimikaudekseen suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon se valitsee kolme varsinaista ja kolme varajäsentä.

Päätös: Kirkkovaltuusto asetti keskuudestaan toimikaudekseen 2019–2022 suhteellisten vaalien toimittamista varten vaalilautakunnan, johon kirkkovaltuusto valitsi yksimielisesti seuraavat jäsenet:
varsinaiset jäsenet:
Mirja Viljamaa
Marko Koivula
Sirkku Fali

varajäsenet:
Jouni Seppälä
Katja Särkelä
Mauno Ruokangas

§ 8 KIRKKONEUVOSTON VARAPUHEENJOHTAJAN VAALI VUOSIKSI 2019-2020

Kirkkoneuvosto 17.12.2018 § 181

Kirkkoneuvoston puheenjohtajana on kirkkoherra ja muina jäseninä varapuheenjohtaja sekä kirkkoneuvoston ohjesäännön mukaan seitsemän (7) muuta jäsentä. Valitulla jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kirkkoneuvoston vaali toimitetaan siten, että ensin valitaan varapuheenjohtaja ja sitten muut jäsenet.

Kirkkoherra ehdottaa:

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto valitsee kirkkoneuvoston varapuheenjohtajan vuosiksi 2019-2020.

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kirkkovaltuusto 7.1.2019

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto valitsee kirkkoneuvoston varapuheenjohtajan vuosiksi 2019-2020.

Päätös: Kirkkovaltuusto valitsi yksimielisesti kirkkoneuvoston varapuheenjohtajaksi vuosiksi 2019-2020 Anna-Maaria Jaakkolan.

§ 9 KIRKKONEUVOSTON VARSINAISTEN JÄSENTEN VAALI VUOSIKSI 2019-2020

Kirkkoneuvosto 17.12.2018 § 182

Kirkkoneuvoston puheenjohtajana on kirkkoherra ja muina jäseninä varapuheenjohtaja sekä kirkkoneuvoston ohjesäännön mukaan seitsemän (7) muuta jäsentä. Valitulla jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kirkkoherra ehdottaa:

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto suorittaa kirkkoneuvoston varsinaisten jäsenten vaalin, jossa valitaan kirkkoneuvostoon vuosiksi 2019-2020 puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi seitsemän (7) jäsentä kirkkolain määräykset huomioiden.

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kirkkovaltuusto 7.1.2019

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto suorittaa kirkkoneuvoston varsinaisten jäsenten vaalin, jossa valitaan kirkkoneuvostoon vuosiksi 2019-2020 puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi seitsemän (7) jäsentä kirkkolain määräykset huomioiden.

Päätös: Kirkkovaltuusto suoritti kirkkoneuvoston varsinaisten jäsenten vaalin, jossa kirkkovaltuusto valitsi yksimielisesti kirkkoneuvostoon vuosiksi 2019-2020 puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi seuraavat seitsemän (7) jäsentä:
Jorma Alatalo
Sirku Fali
Erkki Honkanen
Elmi Kouva
Timo Lyytikäinen
Veli Nikula
Sointu Veivo

**§ 10 KIRKKONEUVOSTON VARAPUHEENJOHTAJAN JA MUIDEN JÄSENTEN
HENKILÖKOHTAISTEN VARAJÄSENTEN VAALI VUOSIKSI 2019-2020**

Kirkkoneuvosto 17.12.2018 § 183

Kirkkoneuvoston puheenjohtajana on kirkkoherra ja muina jäseninä varapuheenjohtaja sekä kirkkoneuvoston ohjesäännön mukaan seitsemän (7) muuta jäsentä. Valitulla jäsenellä on henkilökohtainen varajäsen.

Kun kirkkoneuvoston varapuheenjohtajan ja muiden varsinaisten jäsenten vaali on toimitettu, on eri vaalilla valittava kirkkoneuvoston jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet.

Kirkkoherra ehdottaa:

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto suorittaa kirkkoneuvoston varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten henkilökohtaisten varajäsenten vaalin vuosiksi 2019-2020 kirkkolain määräykset huomioiden.

Päätös: Kirkkoneuvosto hyväksyi ehdotuksen yksimielisesti.

Kirkkovaltuusto 7.1.2019

Kirkkoneuvosto ehdottaa:

Kirkkovaltuusto suorittaa kirkkoneuvoston varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten henkilökohtaisten varajäsenten vaalin vuosiksi 2019-2020 kirkkolain määräykset huomioiden.

Päätös: Kirkkovaltuusto suoritti vaalin, jossa kirkkovaltuusto valitsi yksimielisesti kirkkoneuvostoon vuosiksi 2019-2020 varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten henkilökohtaisiksi varajäseniksi seuraavat henkilöt:

varajäsen:	varsinainen jäsen:
Suvi Puhakka	Anna-Maaria Jaakkola
Marko Koivula	Jorma Alatalo
Eija Ikonen	Sirkku Fali
Mauno Ruokangas	Erkki Honkanen
Kirsi Alahäivälä	Elmi Kouva
Jouni Seppälä	Timo Lyytikäinen
Jouni Koivukangas	Veli Nikula
Marja Lantto	Sointu Veivo

§ 11 MUUT MAHDOLLISET ASIAT

Muita asioita ei ollut.

§ 12 ILMOITUSASIAT

- 1) Ajankohtaiskatsaus; kirkkoherra Timo Liikanen
- 2) Sunnuntaina 20.1.2019 luottamushenkilöiden tehtävään siunaaminen klo 10.00 jumalanpalveluksen yhteydessä.
Kirkkokahvien jälkeen luottamushenkilöille suunnattu koulutustilaisuus.

§ 13 VALITUSOSOITUS ja KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

Muutoksenhakuohjeet ja valitusosoitus liitetään pöytäkirjaan.

Puheenjohtaja totesi kokouksen päättyneeksi klo 17.20.

Päiväys __/__/2019

Allekirjoitukset

Erkki Honkanen
puheenjohtaja
§§ 1-5

Maire Puhakka
sihteeri

Esko Ahonen
puheenjohtaja
§§ 6-13

Pöytäkirjan tarkastus Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.
Pöytäkirjan muut sivut on samalla varustettu nimikirjaimillamme.

Tarkastusaika __/__/2019 __/__/2019

Allekirjoitus

Kirsi Alahäivälä

Jorma Alatalo

Pöytäkirjan nähtävänä pitämisestä on ilmoitettu kirkkoherranviraston ilmoitustaululla. Kuulutus on ollut nähtävänä 18.12.2018 lukien kirkkoherranvirastossa viraston aukioloaikoina. Pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi kuulutuksen mukaisesti kirkkoherranvirastoon 10.1.2019 lukien.

Todistetaan Pudasjärven seurakunnan kirkkoherranvirastossa __/__/2019

Timo Liikanen
kirkkoherra

Pöytäkirjantarkastajien nimikirjaimet:

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet	<p><u>Valmistelua ja täytäntöönpanoa koskevat muutoksenhakukiellot</u> Seuraavista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 5 §:n mukaan saa tehdä kirkollisvalitusta eikä hallintolainkäyttölain 5 §:n 1 momentin nojalla hallintovalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa. Julkista hankintaa koskevasta päätöksestä ei saa tehdä julkisista hankinnoista annetun lain mukaista valitusta, koska päätös koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät: 1, 11-12</p>
	<p><u>Erikseen säädetty muutoksenhakukiellot</u> 1. Hallintolainkäyttölain 5 §:n 2 mom :n mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. 2. Muun lainsäädännön mukaan päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla. 3. Hankintaa koskevista päätöksistä ei kirkkolain 24 luvun 8 a § 2 momentin nojalla saa tehdä kirkkolain mukaista oikaisuvaatimusta eikä kirkollisvalitusta, jos asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan. Asia kuuluu markkinaoikeuden toimivaltaan, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnsarvon¹.</p> <p>Pöytäkirjan pykälät ja valituskieltojen perusteet:</p>

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja valitusaika	<p><u>Kirkollis- ja hallintovalitukset</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella. Pöytäkirjan pykälät: 2-10</p> <p>Valitusviranomaisen ja yhteystiedot:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oulun hallinto-oikeus <p>Käyntiosoite: Isokatu 4, 3. krs, Oulu Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu Telekopio: 029 56 42841 Sähköposti: oulu.hao@oikeus.fi puhelin: 029 56 42800</p> <p>Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet</p> <p>Kirkollisvalitus, pöytäkirjan pykälät: 2-10</p> <p>Hallintovalitus, pöytäkirjan pykälät:</p> <p><u>Kirkollisvalitus alustusasiasa</u> Seuraaviin päätöksiin voidaan hakea muutosta kirjallisella valituksella.</p> <p>Valitusviranomaisen ja yhteystiedot:</p>	<p>Valitusaika</p> <p>30 päivää</p> <p>30 päivää</p> <p>Valitusaika</p> <p>30 päivää</p>
---	--	--

¹ Kansallisen kynnsarvon suuruus on 60.000 € (tavarat –ja palvelut), 400.000 € (terveydenhoito –ja sosiaalipalvelut) ja 150.000 € (rakennus –ja käyttöoikeusurakat)

	<p>• Oulun hiippakunnan tuomiokapituli, pöytäkirjan pykälät:</p> <p>Käyntiosoite: Ojakatu 1, Oulu Postiosoite: PL 85, 90101 Oulu Telekopio: 08 5358 533 Sähköposti: oulu.tuomiokapituli@evl.fi</p> <p>• Kirkkohallitus, pöytäkirjan pykälät: 32 30 päivää</p> <p>Käyntiosoite: Eteläranta 8, 8 krs., Helsinki Postiosoite: PL 210, 00131 Helsinki Telekopio: +358 (0) 9 1802 350 Sähköposti: kirkkohallitus@evl.fi puhelin: 08 5358 510 30 päivää</p> <p>• Opetus- ja kulttuuriministeriö, pöytäkirjan pykälät:</p> <p>Käyntiosoite: Meritullinkatu 10, Helsinki Postiosoite: PL 29 (Meritullinkatu 10), 00023 Valtioneuvosto Telekopio: 09-135 9335 (kirjaamo) Sähköposti: kirjaamo@minedu.fi Puhelin: 0295 3300 20</p>
Muutoksenhaku-ajan laskeminen	<p>Valitus- ja oikaisuvaatimusaika lasketaan päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämistä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.</p>
Valituskirjelmä	<p>Valituskirjelmässä <u>on ilmoitettava</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – valittajan nimi ja kotikunta – postiosoite ja puhelinnumero, joihin asian käsittelyä koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa – päätös, johon haetaan muutosta – miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi – perusteet, joilla muutosta vaaditaan <p>Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä taikka jos valituksen laatijana on muu henkilö, on valituskirjelmässä ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.</p> <p>Valituskirjelmään <u>on liitettävä</u>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – päätös, johon haetaan muutosta, alkuperäisenä tai jäljennöksenä – todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisajankohdasta – asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle. <p>Asiamiehen, jollei hän ole asianajaja tai julkinen oikeusavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.</p> <p>Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella voidaan saattaa hankintalaissa (548/2007) tarkoitettu hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty</p>

	ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan. Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua. Asia voidaan saattaa markkinaoikeuden käsiteltäväksi, mikäli hankinnan arvo ylittää hankintalain 15 §:n mukaisen kynnysarvon.
Valitus-asiakirjojen toimittaminen	Valitusasiakirjat on toimitettava valitusajassa päätöksessä mainitulle valitusviranomaiselle. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse, lähetin välityksellä tai sähköisesti. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.
Oikeudenkäyntimaksu	Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n nojalla muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäyntimaksua hallinto-oikeudessa 250 euroa ja markkinaoikeudessa 2 000 euroa, jollei lain 5, 7 tai 8 §:stä muuta johdu.
	Yksityiskohtainen valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.